

การนำวิธีการเพื่อความปลอดภัยมาใช้ในการควบคุม
ปัญหาพิษจากโรงงานอุตสาหกรรม

ร้อยตำรวจเอกณรงค์ฤทธิ์ เสมอเหมือน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม หลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2539

ISBN 974-636-186-4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I 17295804

THE APPLICATION OF THE MEASURES OF SAFETY TO CONTROL
POLLUTION FROM FACTORY

POL.CAPT. NARONGEIT SAMERMAUN

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School

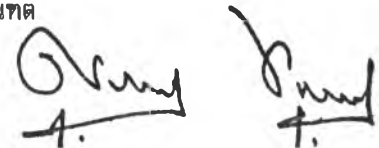
Chulalongkorn University

Academic Year 1996

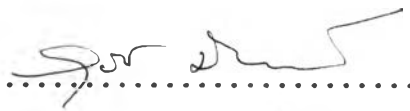
ISBN 974-636-186-4

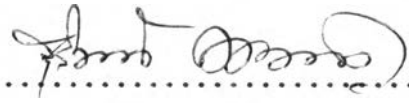
หัวข้อวิทยานิพนธ์	การนำวิธีการเพื่อความปลอดภัยมาใช้ในการควบคุมปัญหามลพิษจาก
	โรงงานอุตสาหกรรม
โดย	ร้อยตำรวจเอกณรงค์ฤทธิ์ เสมอเหมือน
ภาควิชา	นิติศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.สนธิ มัลลิกะมาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์นายแพทย์ศุภวัฒน์ ชุตินวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์
.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.สนธิ มัลลิกะมาลัย)

.....กรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.สุรินทร์ เศรษฐมานิต)

.....กรรมการ
(อาจารย์คณิต ศิริธนาภรณ์)

.....กรรมการ
(อาจารย์วันชัย สร้อยทอง)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

ณรงค์ฤทธิ์ เสมอเหมือน, ร้อยตำรวจเอก : การนำวิธีการเพื่อความปลอดภัยมาใช้
ในการควบคุมปัญหามลพิษจากโรงงานอุตสาหกรรม (THE APPLICATION OF THE
MEASURES OF SAFETY TO CONTROL POLLUTION FROM FACTORY)
อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร. สุนีย์ มัลลิกะมาลย์, 197 หน้า.
ISBN : 974-636-186-4

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาถึงการนำวิธีการเพื่อความปลอดภัยมาใช้เป็นมาตรการ
เสริมของการลงโทษทางอาญาต่อผู้ประกอบการโรงงานอุตสาหกรรมในฐานะผู้ก่อมลพิษ

ผลของการวิจัยพบว่า การใช้มาตรการทางอาญาเป็นบทลงโทษแก่ผู้ประกอบการโรงงาน
อุตสาหกรรมที่ฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติกฎหมายที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันไม่บังเกิดผลที่จะทำให้
ผู้ก่อมลพิษเกิดความเกรงกลัวต่อโทษ

ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะว่า ควรมีการนำวิธีการเพื่อความปลอดภัยเรื่อง (1) การห้ามเข้าเขต
กำหนด (2) การเรียกประกันทัณฑ์บน (3) การห้ามประกอบอาชีพหรือวิชาชีบบางอย่างเพื่อเป็น
มาตรการเสริมอีกประการหนึ่งที่จะใช้ควบคู่ไปกับการใช้มาตรการลงโทษทางอาญา
วิธีการเพื่อความปลอดภัยที่นำมาใช้นี้จะไม่มีลักษณะรุนแรงเท่ากับโทษทางอาญาที่กำหนดไว้ใน
พระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการพิทักษ์สิ่งแวดล้อม เพื่อที่จะนำวิธีการเพื่อความปลอดภัยทั้งสาม
ประการดังกล่าวมาใช้ให้เห็นผลอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรมควรมีกระบวนการดังต่อไปนี้

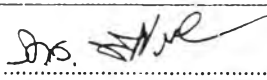
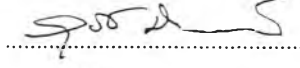
เรื่องการห้ามเข้าเขตกำหนด ควรหาวิธีการจูงใจให้เจ้าพนักงานในกระบวนการยุติธรรมและ
เจ้าพนักงานที่เกี่ยวข้องกับการใช้บังคับกฎหมายที่มีบทบาทพิทักษ์สิ่งแวดล้อมให้เห็นความสำคัญของ
ปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อจะได้พิจารณาหลักการแนวความคิดของมาตรการการห้ามเข้าเขตกำหนด

เรื่องเรียกประกันทัณฑ์บน ควรนำมาใช้บังคับกับบุคคลผู้ที่จะกระทำการให้เกิดความ
เสียหายแก่สิ่งแวดล้อม ไม่ว่าจะศาลจะลงโทษผู้ถูกฟ้องหรือไม่ก็ตาม และเพิ่มเติมจำนวนเงินประกันจาก
ไม่เกินห้าพันบาท เป็นไม่เกินห้าแสนบาท

เรื่องการห้ามประกอบอาชีพหรือวิชาชีบบางอย่าง ควรมีการแก้ไขโดยเพิ่มข้อความว่า
“มีเหตุที่น่าเชื่อว่าอาจอาศัยโอกาสจากการประกอบอาชีพหรือวิชาชีบบางอย่างไปกระทำความผิด แม้ศาลยังไม่ได้
ลงโทษ ก็สามารถห้ามประกอบอาชีพหรือวิชาชีบบางอย่างได้”

หากมีการนำเอาวิธีการดังกล่าวมาใช้และใช้ได้ผลอย่างมีประสิทธิภาพแล้ว ควรนำไปบัญญัติ
ไว้ในประมวลกฎหมายอาญา

ภาควิชานิติศาสตร์.....
สาขาวิชานิติศาสตร์.....
ปีการศึกษา 2539

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาพร้อม

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

#C670358 : MAJOR LAW
KEY WORD

NARONGRIT SAMERMAUN, POL.CAPT. : THE APPLICATION OF THE MEASURES OF SAFETY TO CONTROL POLLUTION FROM FACTORY.
THESIS ADVISOR : ASSOC.PROF. SUNEEL MALLIKAMARL, Ph.D. 197 pp.
ISBN : 974-636-186-4.

This research has an aim to study the application of the Measure of Safety as complementary measures to the criminal penalty on the industrial factory operators as a polluter.

The study shows that the application of criminal penalty solely cannot deter the factory operators from polluting the environment.

The researcher has recommended to apply the safety measurements regarding (1) prohibition to enter a specified area (2) execution of a bond with security (3) prohibition to carry on certain kinds of occupations, as complementary measures to the penalty in criminal laws. These safety measures are not as severe as the penalty specified in the related environment protection acts. The procedure for the efficient application of measures of safety are as follows :-

Re : Prohibition to enter a specified area. - The judicial officer and other related authority must be convinced that this measure of safety is very important.

Re : Execution of a bond with security. - This shall be applied to the polluters, no matter whether the court has penalized the accused or not. The bond should be amended from not exceeding 5,000 Baht to 500,000 Baht.

Re : Prohibition to carry on certain kinds of occupations. - A clause should be added and read "If there is a cause to believe that the offense is committed due to the profession or occupation, even though the court has not made decision yet, the accused may be prohibited to carry on a certain kind of occupations."

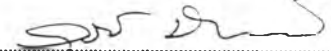
If such measures of safety are efficiently used, they should be added to the Penal Code.

ภาควิชา.....นิติศาสตร์.....

สาขาวิชา.....นิติศาสตร์.....

ปีการศึกษา.....2539.....

ลายมือชื่อนิติ.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

ความสำเร็จของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เกิดขึ้นได้ด้วยองค์ประกอบหลายประการด้วยกัน ส่วนที่สำคัญคือ การที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยให้โอกาสผู้เขียนเข้ามาทำการศึกษาหาความรู้ ผู้เขียนต้องขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สุนีย์ มัลลิกะมาลัย อาจารย์ที่ปรึกษา ที่เสียสละเวลาอันมีค่าของท่านให้กับงานวิทยานิพนธ์นี้โดยท่านเป็นผู้ให้ความรู้คำแนะนำที่มีค่า ยิ่งต่อเนื้อหาสาระของวิทยานิพนธ์ กราบขอบพระคุณบรรดาคณาจารย์ผู้เป็นคณะกรรมการสอบ วิทยานิพนธ์ประกอบด้วย รองศาสตราจารย์ ดร.อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ ประธานคณะกรรมการ ศาสตราจารย์ ดร. สุรินทร์ เศรษฐมานิต อ.คณิต ศิริธนาภิวัฒน์ อ.วันชัย สร้อยทอง คณะกรรมการ ที่ทุกท่านให้โอกาสและให้ความรู้คำแนะนำที่ตอกทั้งความเมตตาแก่ผู้เขียนเพื่อให้เนื้อหาของวิทยานิพนธ์ครอบคลุมอย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้เขียนกราบขอบพระคุณสำนักงานตำรวจสันติบาล กรมตำรวจ ที่ให้โอกาสกับผู้เขียนในงานวิทยานิพนธ์ โดยเฉพาะท่านพันตำรวจเอกเสนีย์วัฒน์ นกสกุล ผู้กำกับกร 3 ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาโดยตรงของผู้เขียน

ผู้เขียนขอกราบขอบคุณบุคคลากรองค์กรต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นกรมโรงงาน กรมควบคุมมลพิษ กรมเจ้าท่า การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สำนักงานอัยการสูงสุดทั้งกองคดีแพ่งและกองคดีอาญา ห้องสมุดคณะนิติศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในช่วงของเวลาการศึกษาที่ผ่านมา หรือช่วงเวลาที่ทำวิทยานิพนธ์ ผู้เขียนได้รับความรู้คำแนะนำที่ดีจากท่านอาจารย์สุรินทร์ เจริญวัฒน์ ท่านถาวร พานิชพันธ์ โดยเฉพาะท่านโกเมท ทองภิญโญชัย พนักงานอัยการกองคดีแพ่ง 6 สำนักงานอัยการสูงสุด ในฐานะผู้เสียสละเวลาอันมีค่าของท่านชี้แนวทางที่ดีแก่ผู้เขียน ขอขอบคุณพันตำรวจเอกดำรงดี โชติเศรษฐ์ พันตำรวจโทสุเมธ ลิขิตชนานันท์ คุณเกริกเกียรติ พุทธสถิตย์ ร้อยตำรวจเอกสมาน ศิริเจริญสุข คุณสมवाद สุวรรณคำ คุณเอกชัย ฤทธิภักดี คุณชนภัทร วินธวัฒน์ คุณลัดดา เกียรติทองขจร คุณสังจา เข้มนางาน และเพื่อนๆ ทุกคนที่สนับสนุนกฤหาหมายและการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในฐานะที่เป็นผู้ให้กำลังใจ และโดยเฉพาะคุณศรีสุพร ภรรยาของผู้เขียน เด็กหญิงญาดา บุตรสาวผู้เขียน และอีกหลายท่านเป็นจำนวนมากที่ไม่สามารถนำมากล่าวขอบพระคุณได้ทั้งหมด

หากคุณความดีของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีคุณค่าในเชิงวิชาการ ผู้เขียนขอกราบเป็นกตเวทิตคุณแด่คุณบิดามารดาและคุณครูอาจารย์ทุกท่าน และหากส่วนใดขาดตกพร่องผู้เขียนขออภัยไว้แต่เพียงผู้เดียว

ร้อยตำรวจเอกณรงค์ฤทธิ เสมอเหมือน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	15
1.3 ขอบเขตของการวิจัย.....	16
1.4 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	16
1.5 สมมติฐานของการวิจัย.....	18
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	18
บทที่ 2 แนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันปัญหามลพิษอันเกิดจากโรงงาน อุตสาหกรรม.....	20
2.1 หลักสิทธิในสิ่งแวดล้อม (Environmental Right Principle).....	22
2.2 ทฤษฎีการใช้อำนาจรัฐ (Police Power Theory).....	29
2.3 ทฤษฎีการป้องกันสังคม (Social Defense Theory).....	35
2.4 ทฤษฎีการลงโทษ (Punishment Theory).....	39
2.4.1 ทฤษฎีทดแทน (Retribution Theory).....	41
2.4.2 ทฤษฎีอรรถประโยชน์ (Utilitarian Theory).....	43
2.5 หลักการป้องกันล่วงหน้าไว้ก่อน (Precautionary Principle).....	51
บทที่ 3 การนำโทษทางอาญามาใช้บังคับกับคดีสิ่งแวดล้อม.....	57
3.1 แนวความคิดเรื่องการทำลายสิ่งแวดล้อมเป็นความผิดทางอาญา.....	57

3.2	วัตถุประสงค์ของโทษทางอาญา.....	61
3.3	มาตรการที่พระราชบัญญัติกำหนดไว้.....	63
	1. มาตรการทางแพ่ง.....	68
	2. มาตรการปกครอง.....	69
	3. มาตรการอาญา.....	77
3.4	กรณีตัวอย่างการนำโทษทางอาญามาใช้บังคับกับคดีสิ่งแวดล้อม.....	81
	3.4.1 กรณีลำนํ้าพองเน่าเสีย.....	82
	3.4.2 กรณีปัญหาอากาศเป็นพิษที่อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง... ..	85
	3.4.3 ปัญหาสารพิษที่การนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ.....	88
	3.4.4 กรณีคดีกรมเจ้าท่ากับโรงงานที่จังหวัดสมุทรปราการ.....	90
	ผลการดำเนินการโดยมาตรการทางกฎหมายจากกรณีตัวอย่าง.....	95
บทที่ 4	แนวทางการนำวิธีการเพื่อความปลอดภัยมาใช้.....	98
4.1	แนวความคิดวิธีการเพื่อความปลอดภัย.....	98
	-ลักษณะวิธีการเพื่อความปลอดภัยที่คล้ายคลึงกับโทษ.....	102
	-ลักษณะวิธีการเพื่อความปลอดภัยที่แตกต่างจากโทษ.....	104
4.1.1	ความหมายและขอบเขตของวิธีการเพื่อความปลอดภัย.....	106
4.1.2	วัตถุประสงค์ตามกฎหมายของวิธีการเพื่อความปลอดภัย.....	108
4.2	ประเภทของวิธีการเพื่อความปลอดภัย.....	111
	-ประเภทและหลักเกณฑ์วิธีการเพื่อความปลอดภัยตามประมวลกฎหมาย อาญาไทย.....	113
4.2.1	กักกัน.....	113
4.2.2	ห้ามเข้าเขตกำหนด.....	121
4.2.3	เรียกประกันทัณฑ์บน.....	126
4.2.4	คุมตัวไว้ในสถานพินิจ.....	131
4.2.5	ห้ามประกอบอาชีพบางอย่าง.....	134

4.3	การใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยในทางอาญา.....	137
4.3.1	การใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยที่บังคับกับการกระทำผิดซ้ำ.....	140
4.3.2	การใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยที่บังคับกับการที่ยังไม่ได้ กระทำผิดทางอาญา.....	143
4.3.3	การใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยกรณีอื่นๆ.....	145
บทที่ 5	การนำวิธีการเพื่อความปลอดภัยมาใช้ในการควบคุมมลพิษจากโรงงาน อุตสาหกรรม.....	149
5.1	ข้อพิจารณาการใช้บังคับมาตรการเชิงกฎหมาย.....	149
5.1.1	มาตรการทางแพ่ง.....	150
5.1.2	มาตรการทางปกครอง.....	151
5.1.3	มาตรการทางอาญา.....	152
5.2	วิเคราะห์ปัญหาการนำวิธีการเพื่อความปลอดภัยมาใช้บังคับกับนิติบุคคล.....	156
5.3	การนำวิธีการเพื่อความปลอดภัยมาใช้ในการควบคุมมลพิษจากโรงงาน อุตสาหกรรม.....	160
5.3.1	เพื่อการพัฒนาประเทศ.....	162
5.3.2	เพื่อการลงโทษ.....	164
5.3.3	เพื่อการพิทักษ์สิ่งแวดล้อม.....	166
บทที่ 6	สรุปและเสนอแนะ.....	182
6.1	สรุป.....	182
6.2	เสนอแนะ.....	189
	รายการอ้างอิง.....	192
	ประวัติผู้เขียน.....	197

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 สถิติการร้องเรียนโรงงานอุตสาหกรรมที่ก่อเหตุเดือดร้อนรำคาญ.....	9
ตารางที่ 2 สถิติมาตรการปกครองที่ดำเนินการกับโรงงานอุตสาหกรรม.....	10